

Referat af møde i Blåt Fremdriftsforum den 27. april 2016 kl. 13.00-16.00

Deltagere:

Pernille Weile, Danske Vandværker
Robert Jensen, Danske Vandværker
Claus Vangsgård, DANVA
Henning Mørk Jørgensen, Danmarks Naturfredningsforening (DN)
Lisbeth Ogstrup, Danmarks Naturfredningsforening
Verner W. Hansen, Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF)
Lars Brinch Thygesen, Danmarks Sportsfiskerforbund
Erik Jørgensen, Landbrug & Fødevarer (L&F)
Anders Panum Jensen, Landbrug & Fødevarer
Sten W. Laursen, SEGES
Niels Philip Jensen, KL
Nikolaj Schulz, Bæredygtigt Landbrug (BL)
Lars Troldborg, GEUS
Hanne Bach, DCE
Christian Vind, Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM)
Morten Ejrnæs, Miljø- og Fødevareministeriet
Ida Balslev, Miljø- og Fødevareministeriet
Mads Leth-Petersen, Naturstyrelsen (NST)
Sara Westengaard Guldagger, Naturstyrelsen
Peter Kaarup, Naturstyrelsen
Mette-Lise Jensen, Naturstyrelsen
Rasmus Moes, Naturstyrelsen (pkt. 5)
Kirsten Flemming Hansen, Naturstyrelsen
Sanne Bøg Krogkær, Naturstyrelsen (ref.)

Ad punkt 1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Vicedirektør Mads Leth-Petersen bød velkommen til mødet og orienterede om, at dagsordenens punkt angående det internationale review af det danske kvælstofmodellarbejde var rykket fra dagsordenspunkt nr. 5 til nr. 3, hvorefter dagsordenen blev godkendt.

Ad punkt 2. Fødevare- og landbrugspakken

Christian Vind, Miljø- og Fødevareministeriet, præsenterede hovedtrækkene i fødevare- og landbrugspakken fsva. indsatsbehov for vandmiljøindsatsen, vandløb, vandråd, vandindvinding, kompenserende tiltag, målrettet regulering samt virkemidler uden for dyrkningsfladen. Præsentationen er vedlagt og udgør således det videre referat af oplæggets indhold.

Der blev stillet en række opklarende spørgsmål og afgivet bemærkninger til præsentationen angående vandrådenes kommende opgave.

Der blev blandt deltagerne bl.a. givet udtryk for, at det har været ønsket, at vandrådene fremover skulle deltage i udmøntningen af vandplanindsatserne. Verner W. Hansen spurgte i den forbindelse, om vandrådernes opgaver kan udvides før 3. planperiode, fx i forbindelse med vådområdeindsatsen i vandområdeplanerne 2015-21.

Christian Vind svarede, at såfremt vandrådene får tilført nye opgaver i forbindelse med fastsættelse af indsatser i 3. planperiode, vil det skulle foregå før VP3 træder i kraft, men at vandrådernes opgaver i sidste ende er en politisk beslutning.

Henning Mørk Jørgensen spurgte til de opdaterede, faglige kriterier for, hvornår vandløb er flade, smalle og gravede eller har begrænset økologisk potentiale.

Christian Vind svarede, at der udvikles nye kriterier, og afgrænsningen af vandløb i vandområdeplanerne justeres i forhold hertil, samt at vandrådene kan kommentere på, om resultatet stemmer overens med de faktiske forhold i vandløbene.

Niels Philip Jensen spurgte, om vandrådernes opgave har ændret sig siden aftalen om fødevare- og landbrugspakken.

Christian Vind svarede, at den vigtigste opgave for vandrådene er gennemgangen af den opdaterede afgrænsning af vandløb, men at der også skal være mulighed for, at vandrådene kan kommentere på udpegningen af kunstige og stærkt modificerede vandløb. Mads Leth-Petersen bemærkede i den forbindelse, at det er, hvad der står i fødevare- og landbrugspakken.

Der blev endvidere stillet spørgsmål til den del af præsentationen, der omhandlede vandindvinding.

Her gjorde Lars Brinch Thygesen opmærksom på, at der er mangler i videngrundlaget fsva. de små vandløb.

Christian Vind svarede, at datagrundlaget selvfølgelig skal være korrekt, men at hovedkonklusionen er den samme. Sara W. Guldagger bemærkede supplerende, at vurderingen af vandindvindings betydning for mål opfyldelse i vandløb er foretaget på storskalaniveau, og at det er korrekt, at der ikke er et tilstrækkeligt datagrundlag for de mindre vandløb.

Claus Vangsgård spurgte, om der kommer yderligere begrænsninger på vandindvinding. Sara W. Guldagger svarede, at en vandindvindingstilladelse fortsat vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Endelig blev der stillet opklarende spørgsmål og afgivet bemærkninger til den del af præsentationen, der omhandlede handlingsplanen for målrettede tiltag og regulering.

Claus Vangsgård spurgte angående beskyttelse af drikkevand, om en kompensationsordning bliver LDP-finansieret eller brugerfinansieret.

Christian Vind svarede, at regnestykket endnu ikke er på plads, men at grundvandsbeskyttelse vil være en del af den målrettede regulering.

Efter præsentationen blev der fulgt op med generelle spørgsmål og bemærkninger til fødevare- og landbrugspakken.

Nikolaj Schulz spurgte, hvorfor der ikke er mulighed for, at kvælstofudledningen kan måles på bedriftsniveau. Desuden spurgte Nikolaj Schulz til udfordringsretten.

Christian Vind svarede, at der er udfordringer, hvad angår teknik og administrative ressourcer til at håndtere målinger på bedriftsniveau. Morten Ejrnæs svarede supplerende, at flere målinger kan give større præcision og dermed bedre omkostningseffektivitet, men at udfordringsretten, der er besluttet med fødevare- og landbrugspakken, ikke gælder på bedriftsniveau. Morten Ejrnæs tilføjede, at flere målinger er retningen, og der må tages et skridt ad gangen. Fødevare- og landbrugspakken er et vigtigt skridt mod flere målinger.

Nicolai Schulz bemærkede hertil, at Bæredygtigt Landbrugs medlemmer er villige til at løbe de risici, der måtte være ved at måle på bedriftsniveau.

Claus Vangsgård spurgte til betydningen af EU-retten i forbindelse med implementering af den målrettede regulering, herunder hvad Bremer Hafen-dommen kan betyde for gennemførelsen.

Christian Vind svarede, at der er oversendt en juridisk og faglig vurdering til Folketinget. For kvælstof og kystvande vil der opnås status quo eller forbedring på længere sigt, mens der på helt kort sigt vil være enkelte steder, der vil være en lille merudledning, men denne vurderes ikke at være målbar.

DSF og KL bemærkede, at der i højere grad bør tænkes i synergieffekter og samtænkning af indsatser i vandplanlægningen, fx i forhold til klima, da dette vil føre til højere omkostningseffektivitet.

Lisbeth Ogstrup spurgte, hvordan der i fødevare- og landbrugspakken tages højde for, at de kollektive indsatser, fx vådområder og skovrejsningsprojekter, bliver placeret rigtigt, samt hvor hurtigt virkemidlerne kan få en effekt.

Morten Ejrnæs svarede, at der er forskellige prioriteringskriterier for skovrejsning. Mads Leth-Petersen svarede supplerende, at med vandområdeplanerne vil vi angive placeringen af de kollektive virkemidler, efter hvor indsatsbehovene for reduktion af kvælstof er.

Ad punkt 3. Internationalt review af det danske kvælstofmodelarbejde

Morten Ejrnæs, Miljø- og Fødevareministeriet, orienterede kort om arbejdet med at udmønte fødevare- og landbrugspakkens beslutning om, at der skal gennemføres en international evaluering af det danske kvælstofmodelarbejde.

Morten Ejrnæs oplyste, at det fremgår af fødevare- og landbrugspakken, at der afsættes 4 mio. kr. fra rammen til fødevare- og landbrugsinitiativer til at gennemføre en international evaluering af kvælstofmodeller bag vandområdeplanerne med inddragelse af udenlandske forskningsinstitutioner frem mod den målrettede regulering (2018/2019). Om processen fortalte Morten Ejrnæs, at den internationale evaluering forventes afsluttet næste år, og at evalueringen bl.a. skal undersøge, hvordan andre lande vurderer deres indsatsbehov efter Vandrammedirektivet. Miljø- og Fødevareministeriet vil tage kontakt til ministeriets counterparts i andre lande med henblik på at få vejledning til at udpege relevante forskningsinstitutioner i de respektive lande, som kan indgå i evalueringen. Evalueringen vil indgå i arbejdet med indsatsplanlægning frem mod 3. planperiode.

Lisbeth Ogstrup spurgte til den konkrete metode i evalueringen, herunder til om politik og faglighed er adskilt i projektet, hvordan forskerne skal inddrage EU's normer for god økologisk tilstand samt hvorvidt evalueringen vil tage udgangspunkt i konkrete reviews, som forskerne laver.

Mads Leth-Petersen svarede, at det er en del af arbejdet med vandplanlægning at fortolke direktivet. Morten Ejrnæs svarede supplerende, at de forskere, som tænkes inddraget i evalueringen, vil have erfaring med omsætning af indsatsbehov, samt at denne evaluering er på et mere aggregeret niveau end konkrete artikler.

Ad punkt 4. Ny faglig rapport om grødeskæring

Hanne Bach, DCE, orienterede om den nye faglige rapport om grødeskæring. Præsentationen er vedlagt og udgør således det videre referat af oplæggets indhold.

Nogle deltagere spurgte, om konkrete forhold har været taget i betragtning i forbindelse med udarbejdelse af rapporten. Nicolaj Schulz spurgte til jordens mætningsevne og Claus Vangsgård spurgte til forsinkelseeffekter. Hanne Bach svarede, at disse er adresseret i rapporten. Jordens mætningsevne er kvantificeret i forhold til den anvendte forsøgsmark, men at datamaterialet dog er begrænset.

Niels Philip bemærkede, at der ikke bør fokuseres så meget på afvandingshensyn, at vi glemmer, at der skal landbrugsjord ud. Vand skal ledes væk, men vand skal også parkeres.

Hanne Bach svarede, at rapporten ikke beskæftiger sig med dette, da det også berører byområder.

Sten W. Laursen spurgte, om rapporten berører, dels hvordan grøden kan skæres for at fremme visse planter og undgå andre, så der kan opnås en længere effekt af grødeskæringen, dels om klimaforandringer har betydning for forskydning i væksten.

Hanne Bach svarede, at det gør rapporten ikke direkte, men den beskriver de forskellige typer planter, samt hvorfor de optræder.

Lars Brinch Thygesen bemærkede, at der bør tages højde for multifunktionalitet i forbindelse med grødeskæring, fx klimaeffekter og kvælstoffjernelse.

Mads Leth-Petersen oplyste, at rapporten vil være i høring i 14 dage fra den 28. april 2016. Niels Philip Jensen bemærkede i den forbindelse, at KL betragter en sådan høringsperiode som for kort.

Ad punkt 5. Orientering om projekt om kvælstofpåvirkning af grundvandsforekomster

Lars Trolborg, GEUS, orienterede om formål og metode med projektet om kvælstofpåvirkning af grundvandsforekomster. Præsentationen er vedlagt og udgør således det videre referat af oplæggets indhold.

Claus Vangsgård spurgte, hvor lang tid målopfyldelsesperioden forlænges som følge af kvælstofpåvirkningen, og hvad effekten af denne er.

Rasmus Moes svarede, at der regnes på forskellige scenarier, som skal vise effekten, hvis der ikke igangsættes yderligere kompenserende foranstaltninger. Mads Leth-Petersen svarede supplerende, at projektets resultater skal pege i retning af, hvor der er behov for at placere kompenserende foranstaltninger.

Nicolaj Schulz bemærkede, at det er afgørende, at der bygges bro fra brugerne til forskning i den forstand, at brugerne bør have adgang til data, der fx viser, hvor prøverne er taget, hvilke standarder der er anvendt mm. Det vil ikke være tilstrækkeligt at få adgang til en rapport.

Mads Leth-Petersen svarede, at resultaterne naturligvis skal deles med interessenter, men at der kan være en udfordring ved at dele hele datamængden. Mads Leth-Petersen gjorde i øvrigt opmærksom på, at overvågningsdata mv. vil være tilgængeligt på DMP, Jupiter-databasen og præsenteres i overvågningsrapporter på Naturstyrelsens hjemmeside. Lars Troldborg supplerede med, at det nye i dette projekt er scenariedata, og at disse data ikke i fuldt omfang kan gøres tilgængelige pga. krav om anonymisering.

Erik Jørgensen spurgte angående inputdata, om der i projektet er taget højde for, at det ikke nødvendigvis er hele den mængde kvælstof, der er tilgængelig for landmænd i et opland, der bruges.

Rasmus Moes svarede, at der som udgangspunkt regnes på fuld udnyttelse af den mulige mergødskning. Sara W. Guldagger svarede supplerende, at det vil være muligt at køre scenarier på baggrund af aktuelle data.

Pernille Weile spurgte til tidsperspektivet for projektet, samt hvordan det undgås, at der sker en yderligere udvaskning af nitrat, når de reducerede gødskningsnormer allerede er udfaset.

Lars Troldborg svarede, at modellerne forventes klar i løbet af juni. Mads Leth-Petersen svarede, at det er en politisk beslutning, at lempelsen skal indføres hurtigt. Resultatet af projektet kendes ikke endnu, men der vil muligvis skulle iværksættes supplerende foranstaltninger. Christian Vind svarede supplerende, at det endnu er uvist, om resultaterne vil medføre flere eller færre udgifter til foranstaltninger, men at der forventes en hurtig reaktion, såfremt resultaterne viser sig at være anderledes end forventet.

Lisbeth Ogstrup udtrykte bekymring over, at der vil ske en øget kvælstofudledning, og at projektet ikke kan nå at dokumentere situationen. I forlængelse heraf spurgte Lisbeth Ogstrup, hvad projektet adresserer her og nu.

Mads Leth-Petersen svarede, at projektet forventes at vise, hvordan vi målrettet kan placere efterafgrøder af hensyn til grundvandet, samt at resultaterne vil kunne bruges efter sommeren 2016.

Anders Panum Jensen spurgte, hvor lang transporttiden af kvælstof er til rodzonen.

Lars Troldborg svarede, at forsinkelse ned til de dybe magasiner er alt fra få måneder til mange år. Mads Leth-Petersen supplerede, at det afhænger af det enkelte magasin, men at udsivning til de terrænnære magasiner kan ske hurtigt.

Lisbeth Ogstrup spurgte, om beregningerne i projektet bliver gentaget, når der kommer en ny NLES, og opfordrede samtidig til, at interessenterne tages med på råd ift. NLES-arbejdet.

Christian Vind svarede, at det vigtigste er, at der er enighed om, hvilken NLES der bruges i de enkelte rapporter, så de er sammenlignelige, samt at standardmodellen løbende opdateres.

Nikolaj Schulz bemærkede, at der ikke er en lineær sammenhæng mellem tildeling af gødning og udledning, og at BL mener, at den videnskabelige metode er forkert, når der lovgives ud fra ét enkelt resultat. Der bør i stedet anvendes intervaller.

Christian Vind svarede, at vi forsøger at holde os på et middelscenarie.

Ad punkt 6. Proces for vedtagelsen af vandområdeplanerne 2015-2021

Sara W. Guldagger holdt et kort indlæg om processen for vedtagelse af vandområdeplaner 2015-2021.

Pernille Weile spurgte, om Kommissionen har afgivet en åbningskrivelse angående implementering af vandrammedirektivet som følge af forsinkelsen af vandområdeplanerne.

Sara W. Guldagger svarede, at Kommissionen har taget meddelelsen om forsinkelse af vandområdeplanerne til efterretning, samt meddelt at planer skal færdiggøres hurtigst muligt.

Ad punkt 7. Eventuelt

Mads Leth-Petersen spurgte til deltagernes ønsker til emner på dagsordenen for kommende møder. DN har tidligere fremsat ønske om, at rammerne i landdistriktsprogrammet skulle sættes på dagsordenen. Mads Leth-Petersen oplyste, at NST sætter punktet på dagsordenen på et kommende møde i Blåt Fremdriftsforum, hvis der stadig er interesse for det.

Lars Brinch Thygesen bemærkede, at tilskudskontoret i NST har sendt et papir til kommunerne om frivillighed ved gennemførelse af vandløbsindsatserne, og efterspurgte en præcisering af frivillighedsbegrebet. Lars Brinch Thygesen efterspurgte desuden mulighed for, at interessenterne kan deltage i to planlagte møder den 17. og 18. maj om vandområdeindsatsen.

Mads Leth-Petersen svarede, at NST følger op på dette.

Mads Leth-Petersen afrundede mødet og opfordrede til, at deltagerne sender konkrete ønsker til dagsordenspunkter til NST.